

Účastnické cenné papíry

Kateřina Augustínová, 3. listopadu 2017

Účastnické cenné papíry

- § 245 z. o. k.:
- Cenné papíry vydané společnostmi, se kterými je spojen podíl na zk nebo hp nebo právo takové cenné papíry získat.
- Jedná se o:
- Akcie, zatímní listy, vyměnitelné a prioritní dluhopisy, opční listy

Akcie

- Cenný papír (zaknihovaný „cenný papír“), do nějž je inkorporován podíl akcionáře na akciové společnosti (§ 256 odst. 1 z. o. k.)
- **§ 256 z. o. k. – práva akcionáře podílet se na:**
 - 1. řízení**
 - 2. zisku**
 - 3. likvidačním zůstatku při zrušení s likvidací**
- Další konkrétní práva: stanovy, zákon

Akcie

- Náležitosti akcie (§ 259 z. o. k.)
- A) označení, že jde o akcii
- B) jednoznačnou identifikaci společnosti
- C) jmenovitá hodnota (u kusových výsl., že jsou kusové)
- D) forma akcie (ledaže ZCP)
- E) u akcií na jméno identifikace akcionáře
- F) údaje o druhu s odkazem na stanovy (ne u kmenové)

Akcie

Klasifikace

- Zaknihovaná - není cp (použijí se ustanovení o cp, nevylučuje-li to povaha), u převodu není nutné předání – změna záznamu v databázi
- Listinná – je cp, předání, lze nahradit hromadnou listinou
- Imobilizované akcie - smlouva o hromadné úschově akcií
- Změna podoby nemá vliv na obsah práv zakotvených v akcii ani možnost tuto akcii převést (29 Cdo 1295/2010) – v poměrech pr. Úpravy účinné do 31.12.2013

Akcie

- Cp je věc v právním smyslu (§ 489 o. z.) – nabytí od neoprávněného (dříve nikoliv – 29 Cdo 2287/2008, § 446 obch. zák. byl výjimkou nutno vykládat restriktivně), vydržení (i dříve 29 Cdo 2639/2014)
- Deklaratorní cenný papír – práva akcionáře – vážou se na vznik společnosti
- Akcie se vydává splacením emisního kursu => **NESPLACENÁ AKCIE** (§ 256 odst. 2 z. o. k.) – není cp, převod postoupením smlouvy
- Lze ji vtělit do **ZATÍMNÍHO LISTU** – je cp
- **NEVYDANÁ AKCIE** – splacen EK, čeká se na vydání akcie, není CP

Akcie

ROZHODNÝ DEN (§ 284 z. o. k.) = právo spojené s cenným papírem, může vykonávat pouze ta osoba, která je oprávněna vykonávat právo k určitému dni stanovenému zok, stanovami nebo uvh

Dvě pravidla:

1. Akcie na jméno – osoba zapsaná do seznamu akcionářů k rozhodnému dni, či evidence v zcp
2. Akcie na majitele – vyvratitelná domněnka, že oprávněnou osobu je ten, kdo doloží vlastnické právo

Akcie

- **Emisní kurs = jmenovitá hodnota + emisní ážio**
- Jmenovitá hodnota akcie = částka, kterou se podílí akcionář na základním kapitálu
- Kusové akcie (§ 257 z. o. k.) – jh stejný podíl na každou akcii, nemají jh – účetní hodnota
- **Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu** - podmínky přijetí k obchodování na regulovaném trhu, kótovaný cenný papír, § 32 – prospekt CP, povinnosti – zejména informační
- **Regulované trhy: RM-SYSTÉM, Burza cenných papírů Praha, a.s.**

Akcie

- **rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. července 2017, sp. zn. 29 Cdo 4137/2015**
- Prodejem akcií na evropském regulovaném trhu za tržní cenu (za cenu, za kterou se aktuálně obchodují na tomto trhu), byť je tato „realizační“ cena nižší než cena, za kterou obchodník s cennými papíry akcie pro zákazníka v minulosti pořídil, nevzniká zákazníkovi skutečná škoda ve výši rozdílu mezi „pořizovací“ a „realizační“ cenou.
- *žalobkyni nuceným prodejem skutečná škoda ve výši 350.799 Kč nevznikla. Před nuceným prodejem (16. února 2007) vlastnila 2.500 akcií emitovaných společností PEGAS NONWOVENS SA, jejichž hodnotu „určoval“ evropský regulovaný trh s cennými papíry, na němž se s těmito akciemi obchodovalo (Burza cenných papírů Praha, a. s.), a současně jí svědčil závazek vrátit peněžní prostředky poskytnuté dovolatelem či třetí osobou na jejich koupi (spolu s úroky či jinou odměnou). Hodnotu jejího majetku tedy bylo možno vyjádřit jako rozdíl mezi cenou akcií a závazky ze smlouvy o úvěru (a dalšími závazky plynoucími z komisionářské smlouvy). Po nuceném prodeji akcií (dne 16. února 2007) za tržní cenu (za cenu „panující“ na regulovaném trhu s cennými papíry) a vypořádání závazků z úvěrové smlouvy a z komisionářské smlouvy se tato hodnota nezměnila.*

Akcie

Forma:

- CP na doručitele => Akcie na majitele
- CP na řad => Akcie na jméno
- CP na jméno => \emptyset

Akcie na jméno

- Spjata s osobou vlastníka
- § 269 odst. 1 z. o. k.: smlouva, rubopis, předání + k účinnému převodu oznámení společnosti a předl. Spol.
- Přebod – není nutná písemná forma (29 Odo 1589/2006), i konkludentně (29 Cdo 2170/2011)
- Absence indosace – neúčinný převod (29 Cdo 2295/2010)
- Podpis za PO – osoba oprávněná jednat za společnost (29 Cdo 494/2008)

Akcie na jméno

- CP na řad => Akcie na jméno
- Vinkulace (omezení) převodu: lze omezit, nikoliv vyloučit (§ 270 z. o. k.) – jinak AN
- Typicky: **souhlas orgánu (představenstvo, valná hromada)**
- Absence souhlasu – smlouva nenabude účinnosti (§ 271 odst. 1 z. o. k.)
- Neudělení do 6 měsíců – účinky odstoupení od smlouvy
- Podmínky souhlasu – neudělení do 2 měsíců (fikce udělení), odmítnutí (povinnost odkoupit)

- Jiná omezení: např. **předkupní právo, převody pouze uvnitř společnosti**
§ 271 odst. 3 z. o. k. – rozpor, neplatný převod

Akcie na majitele

- CP na doručitele => Akcie na majitele
- Pouze jako zaknihovaný „cp“ nebo imobilizovaný cp (evidence)
- Převod: smlouva + předání
- Nelze omezit převod (§ 274 z. o. k.)

Druhy akcií

- Rozlišování podle práv, která jsou s nimi spojena
- Stejná práva = jeden druh
- Zok rozlišuje:
 1. Kmenové akcie (§ 276 odst. 1 z. o. k.) – není s nimi spojeno žádné zvláštní právo
 2. Akcie se zvláštními právy (§ 276 odst. 3 z. o. k.)
 1. 2.1. Prioritní akcie
 2. 2.2. Ostatní akcie se zvláštními právy
- Co akcie se zvláštními povinnostmi?
- Více druhů akcií – ve stanovách název a popis práv, kmenová nemusí obsahovat označení druhů

Druhy akcií

- Odchylka od zákonné úpravy – vždy zvláštní druh akcie?
- Změna druhu – účinná zápisem do or (§ 431 odst. 1 z. o. k.)
- § 171 odst. 1 písm. a) 2/3 většina všech+ § 417 odst. 2 z. o. k. 2/3 většina přítomných akcionářů měněného druhu

Druhy akcií

- **1. Kmenové akcie**

- Obecná práva akcionáře, kterými jsou zejména:

1. Řízení (účast a hlasování na vh, právo na vysvětlení, právo podávat návrhy a protinávrhy)

2. Právo na podíl na zisku

3. A na likvidačním zůstatku při zrušení s likvidací

- Práva podle podílu na základním kapitálu společnosti

- **Práva kvalifikovaných akcionářů – podílí se na zk stanoveným procentem (§ 365 a násl. z. o. k.), např. právo požádat představenstvo o svolání vh, akcionářská žaloba**

Druhy akcií

- **2. Akci se zvláštními právy**

- Akcie s rozdílným podílem na zisku nebo likvidačním zůstatku
- Akcie s pevným podílem na zisku, likvidačním zůstatku
- Akcie s podřízeným podílem na zisku nebo likvidačním zůstatku
- Akcie s rozdílnou vahou hlasů
- Prioritní akcie – zvlášť regulovaný druh – přednostní právo týkající se podílu na zisku, bez hlasovacích práv (§ 278 odst. 2 z. o. k. – dispozitivní)
- § 279 z. o. k. – souhrn JH \leq 90% ZK

Druhy akcií

- **Zvláštní práva:**
- **Modifikované právo upravené zákonem** (např. pevný podíl na zisku) či **právo zákonem neupravené**
- **Vytváření:**
- **1. Modifikace PaPO** (pevné, podřízené podíly, hlasovací právo, různé omezení převoditelnosti)
- **2. Přidávání dalších práv** – měla by souviset s účastí ve společnosti (§ 31 z. o. k.), „parkovací akcie“ (inominátní cp či zaměstnanecký benefit)
- **Limity:** § 212 odst. 1 věta druhá o. z., kogentní pravidla, nelze úrokové akcie
- zda narušuje postavení osob (§ 1 odst. 2 o. z. – statusová otázka – kogentní)
- **Odebírání PaPO?**

Druhy akcií - příklad

Základní kapitál společnosti činí: 2.000.000 Kč a je rozdělen na:

Zakladatelské akcie - 90 ks, jmenovitá hodnota (jh) 20.000 Kč

Manažerské akcie

Akcie typu A - 5 ks, jh 10.000 Kč

Akcie typu B - 5 ks, jh 10.000 Kč

Akcie typu C - 5 ks, jh 10.000 Kč

Akcie typu D - 5 ks, jh 10.000 Kč

Druhy akcií - příklad

Zakladatelské akcie:

- neomezeně převoditelné, hlasovací právo, 1 ks akcie o jh 20.000 Kč má 5 hlasů
- je s nimi spojeno předkupní právo na akcie A-D

Manažerské akcie (akcie A-D)

- s každým druhem akcie (A-D) je spojeno právo na výplatu dividendy společnosti v rozdílné výši v závislosti na výkonnosti divize, jejímž je akcionář vedoucím zaměstnancem
- vlastnit jej může pouze osoba v zaměstnaneckém poměru ke společnosti
- akcie nemají hlasovací práva
- převoditelnost je podmíněna souhlasem valné hromady, omezena předkupním právem akcionářů se zakladatelskými akciemi

Samostatně převoditelná práva

- p. celistvosti akcie nalomen
- Spp – převádí se smlouvou o postoupení pohledávky (§ 283 z. o. k.)
- Spp (§ 281 odst. 2 z. o. k.)

1. Právo na vyplacení podílu na zisku

2. Pp na upisování akcií a vyměnitelných a prioritních dluhopisů

- Vztahují se na ně obdobně podmínky omezení převodu jako na akcii (ale jen ve 1:1)

3. Právo na podíl na LZ

4. Jiná majetková práva určená stanovami (u zvláštních akcií)

Zákaz samostatného převádění hp (§ 281 odst. 4 z. o. k.)

Zatímní list

- Jeho vydání musí umožňovat stanovy (§ 285 odst. 1 z. o. k.)
- Inkorporována PaPO spojená s nesplacenými akciemi
- Po úpisu před splacením vydán
- Pouze jako cp na řad
- Obecně se použijí ustanovení zoku o akcích, ledaže to vylučuje jeho povaha
- Povinnost zaplatit zbývající část emisního kursu, jinak se dostává do prodlení (úroky, kaduční řízení, nevykonává hp).
- Lze převést, převodce ručí za dluhy

Zatímní list

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. srpna 2017, sen. zn. 29 ICdo 92/2015

Smlouva o postoupení pohledávky akciové společnosti na splacení emisního kursu akcií (jeho dosud nesplacené části) za úplatu nižší než činí dosud nesplacená část emisního kursu je neplatná pro rozpor s § 525 odst. 1 obč. zák. (§ 39 obč. zák.).

Opční list

- CP vydaný akciovou společností k uplatnění přednostního práva (§ 295 odst. 1 z. o. k.)
- pouze CP na doručitele, jako zaknihovaný CP
- Ochrana akcionáře při změnách velikosti jeho podílu na zk při zvyšování
- Inkorporováno přednostní právo na:
 1. Upsání akcií peněžitými vklady při zvyšování zk
 2. Upsání akcií vlastníkem prioritního dluhopisu
 3. Získání vyměnitelných a prioritních dluhopisů
 4. Odkoupení akcií od obchodníka s cp
 5. Odkoupení vyměnitelných a prioritních dluhopisů od ocp

Vyměnitelné a prioritní dluhopisy

Vyměnitelný:

- Neboli konvertibilní dluhopis (§ 33 odst. 1 DhZ)
- Je s ním spojeno výměnné právo na jiný dluhopis(y), akcii(e) (i již vydané)
- Vyplatí se až při tržní hodnota podkladového aktiva bude převyšovat jmenovitou hodnotu dluhopisu

Prioritní:

- § 33 odst. 2 DhZ
- Právo na splacení, vyplacení výnosu,
přednostní upisování akcií
Stanovy + vh (§ 286 odst. 1 z. o. k.)